

Til Stortingets familie- og kulturkomité**Høringssvar til forslaget til statsbudsjett for 2020**

Kulturalliansen er en paraplyorganisasjon for det frivillige kulturlivet i Norge. Alliansen har 34 medlemsorganisasjoner som har aktivitet innenfor et bredt spekter, så som teater, folkedans, kor, korps, orkester, husflid, kulturvern og rollespill.

Kulturdepartementet sier i sin pressemelding at statsbudsjettet 2020 inneholder en satsing på det frivilligheten. Dette kjenner ikke de frivillige kulturorganisasjonene seg igjen i. Økningen i momskompensasjon er positiv, men for store deler av det frivillige kulturlivet spises denne økningen opp av det foreslåtte kuttet i voksenopplæringsstøtte.

I årets Frivillighetsbarometer ble et representativt utvalg av 2000 nordmenn spurt om sin deltakelse i det frivillige kulturlivet. Undersøkelsen viste at 29 % er aktive deltakere i det frivillige kulturlivet. Dette tilsvarer 1,4 millioner nordmenn. Mange av respondentene hadde svart at de er aktive i flere kulturaktiviteter. Undersøkelsen indikerer at det er over 2 millioner medlemskap i frivillige kulturaktiviteter. Dette tilsvarer antall medlemskap i Norges Idrettsforbund.

Fordeling av spilleoverskudd til kulturformål (budsjettdokumentets kapittel 5)

I og med at den aktive deltagelsen i det frivillige kulturlivet tilsvarer deltakelsen i idretten, mener vi at det er urimelig at idretten får 64 % av overskuddet i Norsk Tipping, mens kulturlivet bare får 18 %. Vi mener det må startes et arbeid med å revidere denne tippenøkkelen.

Vi mener også det må gjøres en opprydding innenfor den andelen som går til kulturformål. Denne andelen fordeles i dag på en rekke ulike tiltak. Det fremstår som noe tilfeldig hvilke formål dette går til. Vi mener det må etableres en mer prinsipiell tilnærming til hva det er greit å bruke tippeoverskuddet på. Rent konkret mener vi at kulturandelen må forbeholdes den kulturelle grunnmuren som kulturfrivilligheten utgjør og de rammebetingelser disse er avhengig av, herunder egnede lokaler. Vi viser for øvrig til høringssvaret fra Norsk musikkråd og støtter det de skriver om denne saken.

Manglende satsing på egnede lokaler for det frivillige kulturlivet

I budsjettet satses det stort på museumsbygg og på operabygg i Kristiansund, men det er dessverre ingen signaler om et løft når det gjelder egnede lokaler for det frivillige kulturlivet. I Granavold-erklæringen sier regjeringspartiene at de skal «Vurdere innretning og fordeling av tippemidler til kulturbygg og frivillighetseide bygg innenfor rammen av dagens tippenøkkel.» Det er dessverre ingen signaler i budsjettet om at regjeringen skal gjøre en slik gjennomgang. Bevilgningene til regionale og lokale kulturbygg fra overskuddet til Norsk tipping sank fra 135 millioner kroner i 2013 til 56 millioner i 2019.

Merverdiavgiftskompensasjon (kapittel 315)

Regjeringen foreslår en økning i momskompensasjon for frivilligheten på 5,7 %. Det er gledelig med en økning, men det mangler fortsatt om lag 400 millioner kroner per år på at frivillige organisasjoner får full momskompensasjon på linje med næringslivet. Kulturalliansen støtter Frivillighet Norges i synet på at dette er en avgift på dugnadsarbeid som raskest mulig bør fjernes. Det er også svært problematisk at det ikke gis momskompensasjon til organisasjonseide hus.

Kutt i voksenopplæringsstøtten

Regjeringen har varslet en omlegging av ordningen for voksenopplæringsstøtte til studieforbund. Det er foreslått at størstedelen av ordningen overføres fra Kunnskapsdepartementet til Kulturdepartementet fra 2021. Da er det ekstra skuffende at regjeringen i statsbudsjettet foreslår et kutt på 10 millioner kroner til denne ordningen. Voksenopplæringsstøtten er viktig for finansiering av instruktører i det frivillige kulturlivet, og det uheldig at det nok en gang foreslås kutt i denne ordningen.

Fortsatt støtte til Kulturalliansen

Kulturalliansen kom inn på statsbudsjettet i fjor med en bevilgning på 1 million kroner. Det er gledelig at regjeringen foreslår å videreføre denne støtten. Det gjør det blant annet mulig å videreføre arbeidet med kartlegging av lokalene som brukes av det frivillige kulturlivet.

Positivt med støtte til fritidskort

Regjeringen foreslår å bevilge 60 mill. kroner til forsøk med fritidskort for barn fra 6 til fylte 18 år. Kulturalliansen mener dette er et positivt tiltak som kan gjøre det lettere for mange barn og unge å engasjere seg i kulturaktiviteter.

Friske midler til inkludering

Regjeringen foreslår en ny tilskuddsordning for inkludering i kulturlivet og det settes av 5 millioner kroner til dette. Vi hadde gjerne sett at forvaltningen av disse midlene ble foretatt av det frivillige kulturlivets egne paraplyer, som i idretten, det er her den rette kompetansen er plassert. I fall forslaget om at Kulturtanken skal administrere ordningen likevel opprettholdes, bidrar vi selvsagt med råd.

Driftsstøtte til nasjonale kulturorganisasjoner

I frivillighetsmeldingen skriver regjeringen:

Regjeringa vil gi tilskot til frivilligheit som formål på ein måte som underbyggjer eigenarten og den sjølvstendige stillinga som frivillige organisasjonar har. Det skal gjerast ein gjennomgang av tilskot til frivillig sektor med tanke på å vurdere om fleire tilskot kan ytast som driftstilskot.

Til tross for dette foreslår regjeringen i budsjettet flere søknadsbaserte støtteordninger, samtidig som driftsstøtten til kulturorganisasjonene står stille. Organisasjonene i det frivillige kulturlivet spiller en viktig rolle når det gjelder å skape aktivitet og bygge kompetanse i hele landet. Vi mener derfor det er på tide med et løft i driftsstøtten til landsdekkende kulturaktiviteter.